

Уставни суд Републике Српске, на основу члана 115. Устава Републике Српске, члана 60. став 1. тачка д) Закона о Уставном суду Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" бр. 104/11 и 92/12), на сједници одржаној 20. маја 2020. године, донио је

О Д Л У К У

Одбија се приједлог за утврђивање неуставности и незаконитости члана 28. тачка 3) Посебног колективног уговора за запослене у области локалне самоуправе Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" бр. 20/17 и 85/18).

Образложење

Начелник Општине Милићи поднио је Уставном суду Републике Српске приједлог за оцјењивање уставности и законитости члана 28. став 3. тачке 1, 2. и 3. Посебног колективног уговора за запослене у области локалне самоуправе Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" бр. 20/17 и 85/18), који су закључили Министарство управе и локалне самоуправе и Синдикат управе Републике Српске. У приједлогу је оспорена норма погрешно означена, јер из његовог садржаја и навода о повреди закона произлази да се у суштини ради о члану 28. тачка 3) овог уговора. Предлагач наводи да оспорена одредба овог колективног уговора није у сагласности са чланом 124. став 2. Закона о раду („Службени гласник Републике Српске“ број 1/16), јер уводи ново право на накнаду, које није предвиђено овим законом, те у вези с тим указује на раније одлуке овог суда које се односе на исту накнаду. Такође сматра да оспорена норма није у складу са чланом 7. став 3. Закона о службеницима и намјештеницима у органима локалне самоуправе („Службени гласник Републике Српске“ број 97/16), што је истовремено чини неуставном у смислу члана 108. став 2. Устава. Поред тога, у приједлогу се тражи да Суд, сходно одредби члана 58. Закона о Уставном суду Републике Српске, обустави од примјене оспорену норму члана 28. тачке 1, 2. и 3. Посебног колективног уговора за запослене у области локалне самоуправе Републике Српске до доношења коначне одлуке о њеној уставности и законитости.

У одговору на приједлог који је доставило Министарство управе и локалне самоуправе наводи се да је чланом 7. став 1. Закона о службеницима и намјештеницима у органима локалне самоуправе („Службени гласник Републике Српске“ број 97/16) прописано да се на права и дужности службеника која нису уређена овим или посебним законом или другим прописом примјењују Закон о раду, општи колективни уговор и посебни колективни уговор за запослене у области локалне самоуправе Републике Српске, те да према ставу 3. овог члана посебан колективни уговор закључују Министарство управе и локалне самоуправе и репрезентативни синдикат, у складу са општим прописима о раду. Надаље, у одговору се износи став да оспореним прописивањем није дошло до повреде Закона

о раду, кад се узме у обзир чињеница да не постоји посебан закон који регулише плате и накнаде за запослене у органима јединице локалне самоуправе, те да је чланом 124. став 3. овог закона прописна могућност да се општим актом и уговором о раду могу утврдити и други случајеви у којима радник има право на увећање плате. У односу на наводе приједлога о повреди члана 7. став 3. Закона о службеницима и намјештеницима у органима јединице локалне самоуправе у одговору се истиче да предлагач није образложио из којих разлога сматра да је оспорена норма супротна овој законској одредби.

Синдикат управе Републике Српске у свом одговору на приједлог наводи да је чланом 9. став 2. Закона о раду прописано да се општим актом и уговором о раду могу утврдити друга или повољнија права и повољнији услови рада од оних утврђених законом, ако то законом није изричито забрањено. С обзиром на то да је оспореном одредбом предметног колективног уговора предвиђена одређена накнада плате, као друго, те уједно повољније право него што су она која су прописана Законом о раду, овај синдикат сматра да овакво нормирање није супротно том закону.

Посебан колективни уговор за запослене у области локалне самоуправе Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" бр. 20/17 и 85/18) закључили су Министарство управе и локалне самоуправе и Синдикат управе Републике Српске на основу члана 7. став 3. Закона о службеницима и намјештеницима у органима јединице локалне самоуправе („Службени гласник Републике Српске“ број 97/16). Оспореним чланом 28. тачка 3) овог уговора прописано је да послодавац обезбјеђује синдикату услове за његово дјеловање на начин да омогући накнаду плате на основну плату предсједнику или повјеренику синдиката код послодавца у висини од: 10% ако синдикат има до 100 чланова (тачка 1), 12,5 % ако синдикат има преко 100 до 200 чланова (тачка 2) и 15% ако синдикат има преко 200 чланова (тачка 3).

У поступку оцјењивања уставности и законитости оспореног члана 28. тачка 3) предметног колективног уговора Суд је имао у виду да се Уставом Републике Српске сваком гарантује право на рад и слободу рада и право на зараду, у складу са законом и колективним уговором (члан 39. ст. 1. и 5), те се јемчи слобода синдикалног организовања и дјеловања (члан 41).

Поред наведених уставних Суд је узео у обзир и релевантне норме Закона о раду („Службени гласник Републике Српске“ бр. 1/16 и 66/18), којим су уређени радни односи, права, обавезе и одговорности из радног односа и други односи по основу рада у Републици Српској, ако посебним законима није другачије одређено (члан 1. став 1). Овим законом је, између осталог, прописано: да се одредбе овог закона примјењују и на запослене у републичким органима, органима локалне самоуправе и јавним службама, ако посебним законима није другачије одређено (члан 2. став 2), да се колективним уговором закљученим између синдиката и послодавца у складу са законом уређују права, обавезе и одговорности из радног односа, начин и поступак њиховог остваривања и међусобни односи учесника

колективног уговора (члан 3. став 1), да је колективни уговор, у смислу овог закона, општи колективни уговор, посебни колективни уговор и колективни уговор код послодавца, којим се ближе уређују права по основу рада, обим права и начин и поступак њиховог остваривања, међусобни односи учесника у закључивању колективних уговора и друга питања од значаја за уређивање односа између радника и послодавца који је обавезујући за послодавца и раднике који су код њега запослени (члан 7. став 1), да колективни уговор и правилник о раду (општи акти) и уговор о раду не могу да садрже одредбе којима се раднику дају мања права или утврђују неповољнији услови рада од права и услова који су утврђени законом (члан 9. став 1), да општим актом и уговором о раду могу да се утврде друга или пропишу повољнија права и повољнији услови рада од оних утврђених овим законом, осим ако то законом није изричито забрањено (члан 9. став 2), да се плата радника увећава и по основу отежаних услова рада, прековременог рада, рада ноћу, рада празником и другим данима у које се по закону не ради, те да се општим актом и уговором о раду могу утврдити и други случајеви у којима радник има право на увећање плате (члан 124. ст. 2. и 3), да радник има право на накнаду плате за вријеме одсуствовања са рада у случајевима предвиђеним овим законом, општим актом и уговором о раду (члан 129), да се законом, општим актом и уговором о раду ближе уређују остали случајеви и услови за остваривање права на накнаду плате, висина накнада, начин исплате и друга питања у вези са остваривањем права радника на накнаду плате (члан 130. став 1).

Поред тога, Законом о службеницима и намјештеницима у органима локалне самоуправе („Службени гласник Републике Српске“ број 97/16) уређена су права и дужности из радног односа службеника и намјештеника запослених у органима јединице локалне самоуправе. Чланом 7. став 1. овог закона прописано је да се на права и дужности службеника која нису уређена овим или посебним законом примјењују Закон о раду, општи колективни уговор и Посебни колективни уговор за запослене у области локалне самоуправе Републике Српске. Према члану 32. истог закона колективним уговором може да се утврди већи обим права од права која су утврђена овим законом, а у складу са овим законом и општим прописима о раду.

Имајући у виду цитиране уставне и законске одредбе, Суд је оцијенио да оспорено прописивање из Посебног колективног уговора за запослене у области локалне самоуправе Републике Српске није супротно Закону о раду. Прије свега, Суд је утврдио да накнада из оспорене одредбе предметног колективног уговора, по својој правној природи, не представља увећање плате, као ни накнаду плате које уређује Закон о раду. Ради се, наиме, о посебној накнади за додатни ангажман на пословима предсједника или повјереника синдиката код послодавца, а који послови се обављају у оквиру радноправног статуса. Због тога је, по оцјени Суда, неосновано позивање предлагача на члан 124. Закона о раду, којим је уређено питање увећања плате, јер се ово увећање остварује у оквиру послова редовног радног мјеста, по одређеним, Законом прописаним основима. Исто тако, оспорена накнада се не може сматрати ни накнадом плате у смислу Закона о раду, с обзиром на то да из одредбе члана 129. овог закона јасно произлази да се накнада плате исплаћује у случајевима одсуствовања са рада.

Међутим, Закон о раду, који је, како из наведеног произлази, једини релевантан пропис у конкретном случају јер не постоји посебан закон који уређује питање плата и наканда у јединицама локалне самоуправе, одредбом члана 9. став 2. даје могућност да се општим актом, што је према ставу 1. ове законске норме и оспорени колективни уговор, утврде и друга права у односу на она која су предвиђена овим законом. У складу са овом нормом су, по оцјни Суда, учесници у закључивању Посебног колективног уговора за запослене у области локалне самоуправе Републике Српске, уређујући питање обезбјеђивања услова за дјеловање синдиката, оспореним чланом 28. тачка 3) прописали посебну накнаду за рад председника или повјереника синдиката код послодавца. Суд је оцијенио да оваквим нормирањем није нарушено уставно начело законитости, односно да је у оквиру овлашћења које је нормом члана 9. став 2. овог закона законодавац дао учесницима у закључивању колективних уговора да пропишу и друга права, поред оних предвиђених законом, уколико то законом није изричито забрањено. Осим тога, Суд сматра да је оспорено прописивање и у функцији унапређења синдикалног дјеловања у јединицама локалне самоуправе.

Како су наводи приједлога којима се указује на повреду члана 7. став 3. Закона о службеницима и намјештеницима у органима локалне самоуправе („Службени гласник Републике Српске“ број 97/16) паушални и не садрже образложење у чему се огледа повреда ове законске одредбе, Суд ове наводе није разматрао.

С обзиром на то да је овом одлуком коначно одлучено о уставности и законитости оспореног члана 28. тачка 3) Посебног колективног уговора за запослене у области локалне самоуправе Републике Српске, Суд сматра да је беспредметно разматрати захтјев предлагача за обуставу од примјене ове норме до окончања овог уставног поступка.

На основу изложеног одлучено је као у изреци ове одлуке.

Ову одлуку Уставни суд је донио у саставу: председник Суда мр Церард Селман и судије: Војин Бојанић, Амор Букић, Златко Куленовић, проф. др Душко Медић, Ирена Мојовић, проф. др Марко Рајчевић и академик проф. др Снежана Савић..

Број: У-24/19
20. маја 2020. године

Тачност преписа
потврђује и овјерава
шеф писарнице

ПРЕДСЈЕДНИК
УСТАВНОГ СУДА

Мр Церард Селман с.р.